

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

д.е.н., проф. Лоханова Н.О.

(підпис)

“ ____ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування

«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

(назва освітньої програми)

на тему: «Облік і контроль операцій з оборотними активами
(на прикладі виробничого підрозділу «Дирекція залізничних перевезень
з організації взаємодії портів та припортових станцій»
регіональної філії Одеська залізниця)»

Виконавець:

студентка 6 курсу 1 групи

(бзф1м) ЦЗВФН

Гашибаязова Марина В'ячеславівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Муренко Тетяна Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ.....	8
1.1. Оборотні активи, як об'єкт обліку, їх класифікація та оцінка.....	8
1.2. Бухгалтерський облік операцій з оборотними активами (синтетичний та аналітичний)	18
1.3. Невирішені питання в обліку операцій з оборотними активами.....	22
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ОБОРТНИМИ АКТИВАМИ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДРОЗДІЛІ «ДИРЕКЦІЯ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ З ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ПОРТІВ ТА ПРИПОРТОВИХ СТАНЦІЙ».....	26
2.1. Загальна характеристика та економічний аналіз стану виробничого підрозділу «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій».....	26
2.2. Практика обліку операцій з оборотними активами та його особливості на досліджуваному підприємстві.....	40
2.3. Деякі шляхи покращення обліку операцій з оборотними активами на виробничому підрозділі «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій».....	50
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ОПЕРАЦІЙ З ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДРОЗДІЛІ «ДИРЕКЦІЯ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ З ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ПОРТІВ ТА ПРИПОРТОВИХ СТАНЦІЙ».....	53
3.1. Головне управління контролю та внутрішнього аудиту – структурний підрозділ Укрзалізниці	53
3.2. Особливості контролю операцій з оборотними активами на виробничому підрозділі «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій».....	58
3.3. Економіко-математичне моделювання ефективності	65

використання запасів на виробничому підрозділі «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій».....

- 3.4. Деякі напрямки вдосконалення контролю операцій з оборотними активами на виробничому підрозділі «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій».....

ВИСНОВКИ..... 78

Список використаних джерел..... 81

Додатки..... 89

ВСТУП

Актуальність теми. Укрзалізниця є однією з найважливіших складових транспортної інфраструктури і господарства, і її роль у сучасному світі важко переоцінити, особливо зараз, у військовий час. Залізничні підприємства відповідають за перевезення великої кількості вантажів і пасажирів. Вантажі транспортуються залізницею великими партіями, що дозволяє оптимізувати логістику і знижувати витрати на перевезення. Це особливо важливо для економічного розвитку країни, оскільки забезпечується надійний потік сировини, товарів та іншого оборотного майна.

Залізничний транспорт відомий своєю екологічною дружністю. В порівнянні з автомобільним транспортом він споживає менше пального на перевезення однієї тонни вантажу на довгі відстані. Це допомагає знизити викиди шкідливих речовин та вплив транспорту на забруднення навколишнього середовища. Залізнична система є частиною глобальних логістичних ланцюгів, що спрощує міжнародну торгівлю і сприяє розвитку експорту та імпорту товарів, особливо зараз, в час обмеженої роботи портів України.

Правильний облік та контроль оборотних активів допомагають забезпечити фінансову стійкість підприємства та підвищити його рентабельність. Оптимізація витрат на утримання активів та їхній оптимальний використання можуть позитивно вплинути на фінансовий результат.

Уміння ефективно управляти оборотними активами може допомогти залізничному підприємству підтримувати або збільшувати свою конкурентоспроможність на ринку транспортних послуг.

З усіх цих причин залізниця є ключовим компонентом економіки та транспортної інфраструктури, і забезпечення ефективної роботи залізничних підприємств стає дійсно ключовою задачею для забезпечення стабільності і розвитку країни.

Загалом, залізнична галузь має великий матеріаломісткий характер через значні інвестиції у будівництво, утримання та розвиток інфраструктури, рухомого складу, енергетичні ресурси та технології. Важливо правильно управляти цими матеріальними ресурсами для забезпечення ефективності і надійності залізничної системи.

Усі перелічені вище фактори підкреслюють важливість обраної теми. Кваліфікаційна робота в цьому напрямку може допомогти вирішити практичні проблеми обліку операцій з оборотними активами на залізничних підприємствах та сприяти їх подальшому розвитку.

Широке коло науковців займаються розв'язанням проблем, пов'язаних з обліком та контролем оборотних активів: Булат Г. В., Бутинець Ф.Ф., Верига Ю. А., Гаценко-Колумбет О. П., Гринюк І.І., Гур'єв М. С., Донін Є. О., Касапова І. С., Кужельний М.В., Кучменко В. О., Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Непочатенко О. О., Нікіфорова Л. О., Пашкевич М. С., Сікетіна Н. Г., Степанюк О. С., Сопко В.В., Пушкар М.С. та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є засвоєння теоретичних аспектів і практичних навичок в галузі обліку та контролю операцій з оборотними активами на виробничому підрозділі «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій» та надання деяких пропозицій в напрямках їх удосконалення.

Для досягнення мети даної кваліфікаційної роботи, необхідно вирішити такі задачі:

- дослідити теоретичні основи обліку операцій з оборотними активами, розкрити оборотні активи, як об'єкт обліку, їх класифікацію та оцінку;
- розглянути синтетичний та аналітичний облік операцій з оборотними активами;
- навести невирішені питання в обліку операцій з оборотними активами;
- охарактеризувати досліджуване підприємство, проаналізувати його економічний стан;

- дослідити практику обліку операцій з оборотними активами та його особливості на виробничому підрозділі «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій»;
- навести деякі шляхи покращення обліку операцій з оборотними активами на досліджуваному підприємстві;
- дослідити мету, завдання та джерела інформації контролю операцій з оборотними активами;
- вивчити особливості контролю операцій з оборотними активами на виробничому підрозділі «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій»;
- побудувати економіко – математичну модель ефективності використання запасів на досліджуваному підприємстві;
- запропонувати деякі напрямки вдосконалення контролю операцій з оборотними активами на виробничому підрозділі «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій».

Об’єкт та предмет дослідження. Процес обліку та контролю операцій з оборотними активами на прикладі виробничого підрозділу «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій» є об’єктом дослідження. Предметом дослідження є система бухгалтерського обліку і контролю операцій з оборотними активами.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у процесі написання кваліфікаційної роботи використовувалися такі методи дослідження, як: методи порівняння та узагальнення були використані для аналізу та обробки вхідної інформації; абстрактно-логічний метод дозволив детально вивчити контроль операцій з оборотними активами; методи індукції та дедукції були використані для вивчення тенденцій розвитку системи обліку операцій з оборотними активами; методи спостереження використовувалися для оцінки стану контролю операцій з оборотними активами; графічний та розрахунково-

аналітичні методи допомагали проводити розрахунки та побудову таблиць; методи систематизації, гіпотези та припущення використовувалися для формування власних висновків та рекомендацій щодо удосконалення системи контролю та процедур його здійснення.

Інформаційною базою кваліфікаційної роботи є: законодавча та нормативно-правова база, акти виконавчої влади, що регулюють облік операцій з оборотними активами; національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку; матеріали науково-практичних конференцій, наукові статті, доповіді та монографії вчених, які досліджують питання обліку та контролю операцій з оборотними активами; періодичні видання; фінансова, управлінська, статистична та податкова звітність виробничого підрозділу «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій».

Структура та обсяг роботи. Надана кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (55 найменувань) та 23 додатків. Загальний обсяг роботи становить 89 сторінки. Основний зміст викладено на 81 сторінці. Робота містить 12 таблиць, 9 рисунків, 1 формулу.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати дослідження апробовані через впровадження запропонованих удосконалень в систему обліку та контролю операцій з оборотними активами на виробничому підрозділі «Дирекція залізничних перевезень з організації взаємодії портів та припортових станцій». Ми сподіваємось, що це сприятиме покращенню практики обліку та внутрішнього контролю операцій з оборотними активами на досліджуваному підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар М. І. Звітність підприємства : підручник. / М. І. Бондар, Ю. А. Верига, М. М. Орищенко та ін. - К. : «Центр учбової літератури», 2015. - 570 с.
2. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підруч. / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 480 с.
3. Булат Г. В. Інформаційна модель внутрішнього аудиту оборотних активів / Г. В. Булат // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2018. - № 2. - С. 199-203.
4. Верига Ю. А. Облікова політика підприємства : навч. посіб. / Ю. А. Верига, В. А. Кулик, Ю. О. Ночовна, С. Ю. Іванюк - К. : «Центр учбової літератури», 2015. - 312 с.
5. Гаценко-Колумбет О. П. Оборотні активи підприємства: проблеми теорії обліку / О. П. Гаценко-Колумбет // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2013. - № 1. - С. 42-47. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzhdtu_econ_2013_1_10 (дата звернення: 22.08.2023).
6. Гордієнко Н. І. Аудит: методика і організація : навч. посібник. / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. - 319 с.
7. Гринюк І. Економічна сутність оборотних активів та їх типологія [Електронний ресурс] / І. Гринюк // Agricultural and resource economics: international scientific e-journal. - 2016. - Vol. 2, № 4. - С. 64-74. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/areis_2016_2_4_8 (дата звернення: 12.09.2023).
8. Гончарук С.М., Долбнева Д.В., Приймак С.В., Романів Є.М. Фінансовий контроль: теорія, термінологія, практика : [навчальний посібник]. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 298 с.

9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 10.11.2023).
10. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для ВНЗ / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів ; М-во освіти і науки України. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 424 с.
11. Гур'єв М. С. Управління оборотними активами залізничної галузі в умовах структурних змін / М. С. Гур'єв, В. В. Бобиль // Інформаційні технології та моделювання в економіці: збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, 05-06 грудня 2019 р. – Дніпро: НМетАУ, 2019. – С. 31-36.
12. Донін Є. О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства / Є. О. Донін // Економіка і організація управління. - 2018. - №1 (29). - С. 75–85.
13. Замула І.В., Танасієва М.М. Внутрішній контроль : навч. посіб. Чернівці : Технодрук, 2021. 336 с.
14. Зображення територіальних меж українських залізниць URL: <https://www.bing.com/images/search> (дата звернення: 15.10.2023).
15. Зубчик С.М. Внутрішньогосподарський контроль на підприємствах: організація та методика : дис. ... кандидата екон. наук: 08.00.09 / Зубчик Світлана Миколаївна. – Львів, 2016. – 318 с.
16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291: із змінами та доповненнями від 29.10.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 23.09.2023).

17. Касапова І. С. Дослідження економічної сутності категорії «оборотний капітал» / І. С. Касапова // Вісник соціально-економічних досліджень. - 2016. - № 2. - С. 228-234. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2016_2_28 (дата звернення: 18.09.2023).
18. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Проць І. М., Лозинський Ю. Р. Правове регулювання фінансового контролю в Україні: навчальний посібник / М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, І.М. Проць, Ю.Р. Лозинський. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. – 267 с.
19. Крупка Я. Д., Фінансовий облік : підруч. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь [та ін.]. – 4-те вид. [доп. і перероб.]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017. – 451 с.
20. Кучменко В. О. Управління структурою оборотних активів на основі функціональної моделі оптимізації структури капіталу [Електронний ресурс] / В. О. Кучменко // Економічний вісник університету. - 2017. - Вип. 35(1). - С. 46-53. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2017_35%281%29__9 (дата звернення: 16.11.2023).
21. Лилишенко О. В. Бухгалтерський облік: Підручник. – 5-те вид., перероб. і доп. – Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2015. – 670 с.
22. Макаренко А.П. Аудит: навч.метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста; ЗДІА. – Запоріжжя: ЗДІА, 2015. – с. 184.
23. Макаренко А.П. Звітність підприємства: навчально-метод. посібник / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Ю.В. Подмешальська; ЗДІА. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – с. 194.
24. Макаренко А.П. Організація і методика аудиту: навч.метод. посібник. / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста. – Запоріжжя: ЗДІА, 2015. – с. 124.

- 25.Макаренко А.П. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник/ А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Ю.В. Подмешальська, Н.С. Чакалова. – Запоріжжя: ЗДІА, 2018. - 602 с.
- 26.Меліхова Т.О., Троян О.В., Лауреанті Д.С. Удосконалення методики внутрішнього контролю витрат на виробництво для підвищення економічної безпеки підприємства. Агросвіт. №3. 2019. С. 34-41.
- 27.Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом Державного комітету промислової політики України від 29.12.2000р №356. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 08.11.2023).
- 28.Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» : затверджений Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку 01.01.2012 р. – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text (дата звернення 11.10.2023).
- 29.Непочатенко О. О. Теоретичне обґрунтування сутності оборотних активів / О. О. Непочатенко, П. К. Бечко, Д. А. Попиченко // Інноваційна економіка. - 2015. - № 4. - С. 265-273.
- 30.Нікіфорова Л. О. Підходи до визначення сутності оборотних активів / Л. О. Нікіфорова, Є. Г. Крекотень // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2018/paper/view/4316> (дата звернення 12.09.2023).
- 31.Облікова політика Акціонерного Товариства «Українська залізниця», затверджена рішенням правління АТ «УЗ» від 25.03.2021 р.
- 32.Орлова В. К. Фінансовий облік : навчальний посібник / В. К. Орлова, М. С. Орлів, С.В. Хома. – 4-те вид., доп. і перероб.. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 510 с.

- 33.Офіційний сайт акціонерного товариства Українська залізниця. URL: https://www.uz.gov.ua/about/general_information/ (дата звернення: 15.10.2023).
- 34.Облікова політика : навч. посіб. / Г. М. Давидов, В. М. Савченко, О. В. Пальчук, та ін.; за заг. ред. Г.М. Давидова. 2-ге вид., перероб. і доп. — Кропивницький: ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. — 362 с.
- 35.Пашкевич М. С., Шишкова Н. Л. Контроль: незалежний, внутрішній, державний: навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1. Незалежний аудиторський та внутрішньогосподарський контроль. Дніпро : НГУ, 2017. 182 с. URL :<http://nmu.org.ua> (дата звернення: 25.09.2023).
- 36.План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 11.10.2023).
- 37.Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами і доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 23.10.2023).
- 38.Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV: зі змінами і доповненнями від 03.07.2020 № 720-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення: 23.10.2023).
- 39.Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.1999 р.: із змінами та доповненнями URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 30.09.2023).
- 40.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» : наказ Міністерства фінансів України № 290 від 29.11.1999 р. (із змінами №

- 627 від 27.06.2013 р.). – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>. (дата звернення: 29.09.2023).
41. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. (із змінами № 627 від 27.06.2013 р.). – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>. (дата звернення: 28.09.2023).
42. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : наказ Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.1999 р. (із змінами № 379 від 16.09.2019 р.). – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>. (дата звернення: 16.09.2023).
43. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню Положень (стандартів) бухгалтерського обліку на залізничному транспорті : наказ Укрзалізниці від 03 липня 2000 р. № 254 – Ц.
44. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : наказ міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014 р. (із змінами № 868 від 04.10.2016 р.). – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14> (дата звернення: 23.11.2023).
45. Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 р. № 116 (із змінами № 1253 від 07.12.2011 р.). – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 23.11.2023).
46. Серпенінова Ю. С. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / Ю. С. Серпенінова, С. М. Гольцова, І. О. Макаренко; за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. – Суми : Університетська книга, 2015. – 336 с.

- 47.Скворчевський О.Є. Оптимізаційні методи і моделі в економіці і менеджменті: текст лекцій з курсу «Економіко-математичні методи та моделі» / О.Є. Скворчевський. – Харків: НТУ «ХП», 2014. – 76 с.
- 48.Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік: навчальний посібник / Л. К. Сук, П. Л. Сук. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2016. 663 с.
- 49.Сікетіна Н. Г. Аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства / Н. Г. Сікетіна, А. П. Іпатова, М. А. Овод // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки) : зб. наук. пр. – Харків : НТУ «ХП», 2018. – № 47 (1323). – 155, С. 78-81.
- 50.Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Н. Є. Скоробогатова ; Нац. техн. ун -т України «КПІ ім. Ігоря Сікорського». – Київ : Політехніка, 2017. – 248 с.
- 51.Степанюк О. С. Особливості економічних процесів оборотності активів та ефективність їх використання. / О. С. Степанюк // Європейський вектор економічного розвитку. - 2018. - № 2 (25). - С. 100–109.
- 52.Фатенок-Ткачук А. О. Фінансовий облік I, II : навч. посібн. / Алла Олександрівна Фатенок- Ткачук. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 540 с. (перер. та доповн.)
- 53.Шара Є. Ю. Фінансовий облік I : навч. посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська- Гонтаренко ; Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 336 с.
- 54.Шара Є. Ю. Фінансовий облік II : навч. посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська- Гонтаренко ; Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 308 с.
- 55.Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / В. Г. Швець. – 4-те вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2015. – 572с.